

ARVOISA JUHLAVÄKI, KIHlakunnanulosottomiehet ja Hyvät Kutsuvieraat !

Suomen Kihlakunnanulosottomiesten yhdistyksen juhlavuosi huipentuu tänään 90-vuotis-juhlatilaisuuteen. Yhdistys on viettänyt pyöreitä vuosijuhlia perinteisesti sääntömääräisen syyskokouksen yhteydessä täällä Tampereella, missä yhdistys on alun perin perustettu vuonna 1929.

Juhlapuheita on aikojen saatossa pidetty hyvinkin erilaisissa yhteiskunnallisissa oloissa. 90 vuotta on kunnioitettava ikä ja tuohon ajanjaksoon mahtuu todella paljon.

Tänä päivänä Suomi on erilaisten tutkimusten mukaan yksi maailman vahvimista oikeusvaltioista. Oikeusvaltioon kuuluu olennaisena osana lain noudattaminen. Ja oikeusvaltiolla on myös tärkeä merkitys Suomen taloudelliselle menestykselle. Ulosottoimella ja ulosottomiehillä on oikeusvaltiossa keskeinen rooli oikeusturvan toteuttajina lainkäytössä täytäntöönpanon osalta.

Vuosijuhlan kunniaksi on hyvä tilaisuus tarkastella hiukan yhdistyksen historiaa.

Järjestömmme alkuvaiheet ajoittuvat joulukuuhun 1927, jolloin ulosottoapulaiset Artturi Palomäki ja Frans Kuljula keskustelivat mahdollisuudesta perustaa jonkinlaisen yhdistyksen koko maan ulosottoapulaisten etujen valvojaksi. Aihe oli ajankohtainen, koska monissa kaupungeissa oli syntynyt erimielisyyttä ulosottoapulaisten ja ylemmän virkakunnan välillä toimituspalkkioiden jaosta.

Tamperelaiset ulosottoapulaiset kokoontuivatkin pian isommalla joukolla Artturi Palomäen kotona ja päättivät ryhtyä toimiin oman yhdistyksen aikaansaamiseksi. Keväällä 1928 he tiedustelivat kirjeitse muiden kaupunkien virkaveljien suhtautumista asiaan. Vastausten ollessa pääosin myönteisiä, kutsuivat he perustavan kokouksen koolle Tampereelle 24.2.1929.

Tuossa kokouksessa vahvistettiin yhdistykselle säännöt. Ensimmäiseksi yhdistyksen puheenjohtajaksi valittiin yksimielisesti ulosottoapulainen Vihtori Vainio Helsingistä ja sihteeriksi ulosottoapulainen J.E Lampinen Tampereelta.

Yhdistyksen ensimmäinen toimintakertomus alkaa seuraavilla sanoilla: "Kun yksilön asema yhteiskunnassa on turvaton, niin silloin se ryhtyy hakemaan turvaa joukkotoiminnasta. Näin ovat maamme ulosottoapulaisetkin tuumineet taistellessaan leipänsä puolesta ylivoimaisen tuntuisia vaikeuksia vastaan ja mitä voisi saada aikaan, jos olisi oma ammattiyhdistys, joka ajaisi asioita joukkovoimalla."

Yhdistys tarttui tarmokkaasti tehtäviinsä ja jo perustamisvuonna pyydettiin yliopistolta asiantuntijanlausunto ja käännyttiin valtioneuvoston puoleen palkkaukseen liittyvien epäselvyyksien oikaisemiseksi. Sinnikäs työ palkittiin ja lopulta 17 vuotta myöhemmin asia ratkaistiin oikeusministeriön toimesta. Tuohon aikaan yhdistys kävi myös useaan otteeseen neuvotteluja korotuksista toimituspalkkioihin ja onnistui niissä myös varsin hyvin.

Yhdistys aloitti varhain toiminnan yhtenäisen lakiin perustuvan ulosottokäytännön aikaansaamiseksi koko valtakuntaan. Yhdistyksen kokouksissa on sen jälkeen säännön mukaisesti käyty läpi viranhoitoon liittyviä asioita ja siten levitetty hyväksi todettuja käytäntöjä virastoihin eri puolella maata. Tarvittaessa on tehty esityksiä oikeusministeriölle ja muille viranomaisille täytäntöönpanon kehittämiseksi.

Lähes 50 vuotta yhdistys teki itsenäisesti edunvalvontatyötä availlen ovia ja luoden neuvottelu yhteyksiä moneen suuntaan. Keskusjärjestöön liittyminen tuli ensimmäisen kerran eteen vuonna 1945. Tuolloin yhdistys liittyi jäseneksi Henkisen työn keskusliittoon, joka on myöhemmin tunnettu nimellä Toimihenkilö- ja virkamiesjärjestöjen keskusliitto.

Tuolloin jäsenyys keskusjärjestössä jäi jostain syystä kuitenkin lyhyeksi, sillä se päättyi jo vuonna 1949. Seuraavan kerran liittyminen keskusjärjestöön tuli eteen vasta vuonna 1974, jolloin yhdistyksestä tuli Valtion työntekijäin ja viranhaltijain liiton jäsen yhdistys, liiton joka nimenmuutoksen jälkeen jäsenistön keskuudessa tunnettiin Valtion ja erityispalvelujen liitto, VAL ry:nä. Suomenulosottoapulaisten yhdistys oli yksi liiton suurimmista osastoista.

Yhteistyö Valtion ammattiliiton kanssa sujui hyvin, kunnes VAL aikanaan lopetettiin vuoden 2005 lopulla. Valtion ammattiliiton toiminta sulautettiin tuolloin uuteen KTV:n ja VTY:n kanssa perustettuun Julkisten ja hyvinvointialojen liittoon, missä yhdistyksemme on jäsenenä nykyisin.

Hyvin pitkään yhdistyksen jäsenkunta koostui lähes pelkästään kaupunkien ulosottovirastojen ulosottoapulaisista. Maaseudulla ulosottotehtävien hoito kuului nimismiespiireissä poliisimiehille ja heillä oli oma järjestönsä.

1970-luvulla nimismiespiireihin alettiin perustaa uusia ulosottoapulaisten virkoja, mikä merkitsi myös yhdistyksen jäsenmäärän kasvua ja toiminnan laajentumista. 1978 tapahtui merkittävä uudistus, kun kaupunkien ulosotto-toimi siirtyi valtiolle. Uudistuksen jälkeen ulosoton henkilöstö oli saman työnantajan palveluksessa, mutta edelleen kuitenkin jakautuneena oikeusministeriön ja sisäasiainministeriön hallinnon aloille. Lopullisesti koko ulosotto-toimi saatiin saman katon alle paikallishallinto uudistuksen myötä, ulosoton siirtyessä oikeusministeriön vastuulle vuonna 1994. Ulosottoapulaisista tuli avustavia ulosottomiehiä ja sittemmin kihlakunnanulosottomiehiä.

Hyvät kuulijat !

Suomen Kihlakunnanulosottomiesten Yhdistyksellä on arvokas historia. Yhdistyksen pitkä historia luo tukevan kivijalan tämän päivän toiminnalle.

Olen nähnyt monenlaisia yhdistyksiä, mutta tässä ammattiyhdistyksessämme olen saanut ainutlaatuisella tavalla tuntea yhteisöllisyyden merkityksen. Sen saman tunteen voi aistia myös tänään täällä juhlatilaisuudessa. Tunteen, jonka ohjaamana ammattikunnan edustajat ovat vuodesta toiseen jo 90-vuoden ajan kokoontuneet käsittelemään yhteisiä asioita.

Yhteisöllisyys ja aktiivinen osallistuminen kertovat siitä, että ammattikunnassa edunvalvontaan liittyvät asiat koetaan tärkeiksi. Halukkuutta luottamustehtäviin on myös aina ollut. Yhdistyksen kokoukset ovat myös sujuneet hyvässä ja rakentavassa hengessä. Yhdistyksen jäsenkunta on koostunut kihlakunnanulosottomiehen tehtäviä suorittavista virkamiehistä, jolloin edunvalvontatyön tavoite on ollut kaikille sama, ilman sisäisiä eturistiriitoja.

Yhdistyksellä on viime vuosikymmeninä ollut myös vahvat siteet ammattiliittoon. Aikaisemmin valtion ammattiliittoon ja sittemmin Julkisten ja hyvinvointialojen liittoon. Yhdistyksen jäseniä on ollut aina mukana liittojen hallinnossa, mikä kertoo jäsenistön aktiivisuudesta ja tärkeästä tuesta yhteisten asioiden hoitamiseksi myös laajemmin.

Arvoisat juhlavieraat !

Oikeudenhoito ja oikeusturvasta huolehtiminen ovat valtion ydintehtäviä.

Oikeusturvan saatavuus edellyttää, että viranomaisilla on riittävät resurssit. Oikeusturvan toteutuminen edellyttää lisäksi rautaisia ammattilaisia kaikissa oikeusturvan toteuttamisen tehtävissä.

Viimeisten vuosikymmenten aikana ulosottotoimi ja sen myötä ulosottolaitos on ollut melkoisten uudistusten kohteena. Henkilöstö on sopeutunut säästöpainneiden alla jatkuvaan muutokseen. Uudistuksen kohteena ovat olleet lainsäädäntö, tehtävät, organisaatio, tietojärjestelmät ja palkkausjärjestelmät. Kaikki tämä on ollut myös edunvalvonnan kannalta katsoen erittäin haastavaa. Muuttuva ympäristö on vaatinut voimakasta panostusta yhteistoimintaan ja edunvalvontaan.

Viime vuosikymmeninä ulosottolaitoksen henkilöstömäärä on vähentynyt voimakkaasti ja työmäärät kasvaneet. Työmäärien lisääntyessä olen huolestuneena seurannut kehitystä työssä jaksamisen osalta. Henkilöstön ikääntyessä on edelleen tarvetta kiinnittää erityistä huomiota työolosuhteisiin ja työhyvinvointiin. Hyvä työ ja työympäristö edistävät työssä jaksamista.

Ulosottomiehet ovat aina olleet vahvasti työhönsä sitoutunut ammattikunta. Vaihtuvuutta on ollut vähän ja muualle ei ole juurikaan hakeuduttu. Oma työ on hoidettu ja hyvää tulosta tehty, vaikka olosuhteet ovat välillä olleet vaikeat. Työhön liittyvä vapaus ja itsenäisyys ovat auttaneet omalta osaltaan jaksamaan.

Arvoisat Kuulijat !

Olemme käyneet läpi yhdistyksen historiaa ja lienee paikallaan hahmottaa myös hiukan tulevaisuutta.

Ulosottolaitoksessa seuraavat vuodet tulevat olemaan työn täyteisiä. Kotitalouksien ja yksityishenkilöiden velkaantuminen jatkuu. Asiamäärät ulosotossa pysyvät korkeina ja resursseista on niukkuutta. Työtä siis ammattikunnalla riittää.

Vuoden päästä koittaa pitkää valmisteltu muutos, ulosoton rakenneuudistus. Sitä ennen on vielä paljon tehtävää. Henkilöstön sijoittaminen uuteen organisaatioon, kouluttaminen uusiin tehtäviin ja palkkausjärjestelmien uudistaminen ovat seuraavan vuoden työlistalla. Uuden omaksuminen ja opetteleminen vielä sen jälkeenkin.

Nykyisistä kihlakunnanulosottomiehistä tulee ulosottoylitarkastajia ja ulosottotarkastajia. Vuosikausia määräaikaisissa virkasuhteissa työskennelleillä ulosottomiehillä on toivottavasti kaikilla mahdollisuus saada vihdoinkin ja viimein vakituinen virka. Tietotekniikka on kehittynyt ja sen suomien mahdollisuuksien johdosta ulosottomiehen työ ei ole enää nykyisin ja tulevaisuudessa samalla tavalla aikaan ja paikkaan sidottua kuin entisinä aikoina.

Ammattiyhdistyksen tehtävänä on valvoa jäsentensä etua. Jatkuva muutos työelämässä vaatii paljon myös edunvalvonnalta. Yhdistys ei voi uinua horroksessa, vaan on pystyttävä vastaamaan muuttuneisiin olosuhteisiin ja tarvittaessa muutettava toimintatapoja.

Toimintaympäristön muuttuessa yhdistyksen toimijoilta vaaditaan vahvaa yhteistä näkemystä tavoitteista ja herkkyyttä kuunnella jäsenistöä. Uusien suuntaviivojen piirtäminen vaatii muutostarpeiden tunnistamista ja ymmärtämistä, yhteistyötä ja rohkeutta lähteä jopa uusille urille. Jatkuvasti muuttuvassa maailmassa meidän tulee olla aina valmiina, mielellään askeleen verran edellä aikaamme.

Kun pohdimme edessämme avautuvaa tietä, voimme luottavaisina todeta, että tulemme olemaan vahva vaikuttaja, uskottava toimija ja luotettava neuvottelukumppani myös tulevaisuudessa. Teemme lujasti työtä, pystyäksemme vastaamaan tämän päivän ja tulevaisuuden haasteisiin. Aktiivinen ote edunvalvontaan ja vaikuttaminen jäsenistön puolesta jatkuu.

Yhdistyksen menestyksen avaimia ovat yhteiset arvot – oikeudenmukaisuus, avoimuus ja luotettavuus. Ne ovat olleet toimintamme viitoittajia koko historiamme ajan. Arvot ohjaavat järjestömme toimintaa jatkossakin.

Yhdistyksemme perustaja Artturi Palomäki lausui aikanaan yhdistyksen 20- vuotisjuhlassa 1949 : ”Toivoisin, että tämä kanssakäyminen ja täydellinen luottamus edelleen jatkuisi ja meidän perustajajäsenten väsyttävä yhdistyksemme saisi uusia innokkaampia, nuorempia ja voimakkaampia jäseniä ja toimihenkilöitä.”

Hänen sanansa on kuultu ja toive toteutunut. Vuosikymmenestä toiseen yhdistys on 90-vuotisella taipaleellaan saanut kiitettävästi uusia jäseniä ja uusia toimijoita. Uskon, että hän olisi ylpeä yhdistyksestämme tänä päivänä.

Arvoisat juhlavieraat !

Tänään huomioimme yhdistyksessämme toimineita ja tällä hetkelläkin toimivia aktiiveja.

Heidän ansiosta meillä on tänään mahdollisuus ja hyvä syy juhlia. Meillä on ollut voimaa ja vaikutusvaltaa yhdessä ja yhteistyöllä selviydymme myös tulevaisuuden mukanaan tuomista haasteista.

Yhdessä me pystymme viemään yhdistyksen kohti uutta aikakautta. Niin kuin tähän päivään asti, niin myös tästä eteenpäin: olemassa olomme perustuu oikeutettuun asiaamme, esimerkkinä voimaan ja lujaan yhteiseen tahtoon.

Haluan kiittää kaikkia vuosien saatossa yhdistyksen toiminnassa mukana olleita sekä aktiivista jäsenistöämme.

Hyvä Juhlaväki !

On todella ilo nähdä juhlatilaisuudessamme näin runsaslukuinen osanottajajoukko. Mieltä lämmittää myös se, että niin monet kutsuvieraat ovat päässeet paikalle juhlimaan kansamme. Teidän ansiosta tästä tulee arvokas tilaisuus, joka muistetaan pitkään.

Kiitän oikeusministeriötä, valtakunnanvoudinvirastoa, Julkisten ja hyvinvointialojen liittoa sekä kaikkia sidosryhmiä hyvästä yhteistyöstä vuosien varrella, sekä osallistumisesta juhlaamme. Kiitän Tampereen kaupunkia mukana olosta juhlapäivässämme.

Yhdistyksemme puolesta lämpimästi tervetuloa tähän juhlatilaisuuteen.

Harri Lepolahti
Puheenjohtaja